

لیزینگ آذربایجان

شرکت لیزینگ صنعت و معدن

مدیریت تحقیق و توسعه

مروری بر بازار

لیزینگ طی سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۶، همزمان با رشد اقتصادی و افزایش سرمایه‌گذاری خصوصی پیشرفت چشمگیری را در آذربایجان تجربه کرده است.

لیزینگ به همراه قانون آن برای اولین بار در سال ۱۹۹۴ به عنوان یک محصول به آذربایجان معرفی شد اما به‌عنوان یک ابزار مالی از کارایی مناسب برخوردار نبود. دولت آذربایجان در سال ۲۰۰۳ با همکاری اتحادیه مالی بین‌المللی (IFC) و دبیرخانه ایالتی امور اقتصادی سوئیس (SECO) پروژه گسترش لیزینگ آذربایجان (ALDP) را آغاز کرد که این اقدام نویدبخش آغاز مرحله جدیدی در توسعه لیزینگ آذربایجان بود.

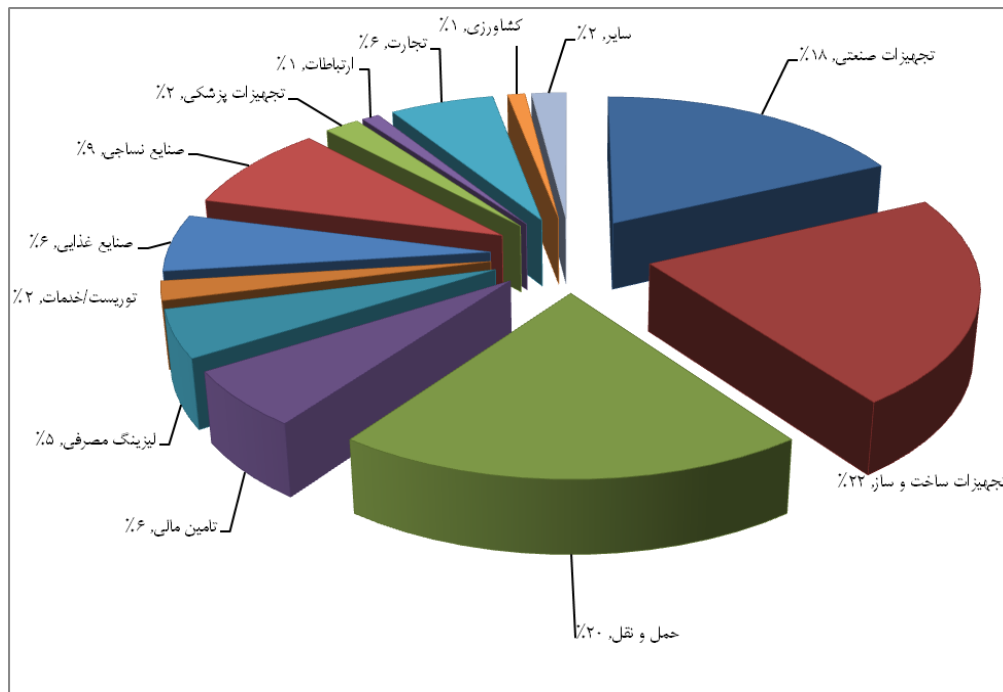
لیزینگ طی سه سال گذشته در تأمین مالی سرمایه مورد نیاز بخش خصوصی به خوبی عمل نموده و نقش تسریع‌کننده داشته است. در حال حاضر لیزینگ برای بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط شناخته شده است و روش مناسبی برای تأمین مالی می‌باشد که این امر به نوبه خود منجر به رشد مؤثر در میزان سالیانه لیز در طی سه سال گذشته شده است.

توسعه صنعتی و پیشرفت سریع صنعت ساختمان منجر به رشد فزاینده صنعت لیزینگ و افزایش تعداد بیشمار از شرکتهای لیزینگ در بخش خصوصی گردید. در سال ۲۰۰۳ سه شرکت لیزینگ در بازار آذربایجان مشغول به کار بودند که این تعداد در سال ۲۰۰۶ به ۱۲ شرکت رسید. در حال حاضر تعداد ۲۶ مؤسسه مالی در بازار لیزینگ مشغول به کار هستند و تعداد قابل توجهی از بانک‌ها نیز به فعالیت در صنعت لیزینگ مشغول هستند.

در حال حاضر شهرت و کارآمد بودن لیزینگ به‌عنوان محصول مالی، رقابتی سالم را در بین تأمین‌کنندگان منابع مالی بوجود آورده و به سرمایه‌گذاران در گسترش تجارت‌های خود خصوصاً در حوزه‌های غیرنفتی کمک می‌کند. به همین دلیل است که بنگاه‌های کوچک و متوسط که نقشی محوری در رشد اقتصادی پایدار و متوازن ایفا می‌کنند اغلب لیزینگ را بعنوان تنها منبع تأمین سرمایه خود در نظر دارند. در نمودار زیر تنوع بازار لیزینگ در کشور آذربایجان ارائه شده است.

لیزینگ از طریق تسهیل تأمین سرمایه بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط و حتی بزرگ منجر به توسعه استعدادهای تولیدی بوسیله سهولت در بکارگیری تکنولوژی پیشرفته، گسترش بازار برای تجهیزات و محصولات توسعه زمینه تولید داخلی، افزایش اشتغال‌زایی و به دنبال آن بالابردن استاندارد زندگی در کشور آذربایجان شده است.

نمودار تنوع پرتفوی لیزینگ در آذربایجان (۲۰۰۶)



حضور فعالانه بانک‌های تجاری به همراه پشتوانه مالی آنها منجر به افزایش رقابت بازار لیزینگ شده است ولی بطور کلی هنوز کمبود منابع مالی در بازار لیزینگ وجود دارد.

وضعیت کنونی صنعت لیزینگ

صنعت لیزینگ کشور آذربایجان در سال ۲۰۰۶ در مقایسه با سال قبل از آن حدود ۱۰۰٪ رشد داشته است. حجم فعالیت لیزینگ این کشور در سال ۲۰۰۵، ۳۱ میلیون دلار بوده است که این رقم در سال ۲۰۰۶ به ۶۱ میلیون دلار افزایش یافته است. این رشد در حقیقت ناشی از توسعه بازار به دنبال عملکرد مناسب شرکت‌های جدید لیزینگ بوده است. صنعت لیزینگ آذربایجان به لحاظ کیفی و کمی به رشد خود ادامه می‌دهد. روند صعودی رشد اقتصادی آذربایجان طی سال‌های ۲۰۰۳ لغایت ۲۰۰۵ (به‌خصوص افزایش سرمایه‌گذاری و کاهش نرخ بهره) کمک شایانی به توسعه بازار لیزینگ داشته است.

با پدید آمدن شرکت‌های جدید لیزینگ و همچنین بانک‌ها و موسسات مالی غیر بانکی که خدمات مالی مشابهی را ارائه می‌دهند بازار لیزینگ بسیار رقابتی و گسترده شده است. گرچه بدلیل تمرکز بیشتر بانک‌های تجاری به تبادل مالی و ارائه خدمات کوتاه‌مدت ادامه موفقیت صنعت لیزینگ را می‌توان انتظار داشت.

با گسترش صنعت لیزینگ در جمهوری آذربایجان و تنوع خدمات لیزینگ طی سال‌های گذشته، بنگاه‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاران به دلیل خدمات مناسب و سریع‌تر و عدم نیاز تأمین مالی از طریق لیزینگ به مدارک و مستندات بسیار تمایل زیادی به تأمین مالی از طریق لیزینگ پیدا کرده‌اند.

حوزه های فعالیت جذاب در بازار لیزینگ جمهوری آذربایجان

- تجهیزات سنگین ساخت و ساز
- انواع وسایل حمل و نقل عمومی اعم از دریایی، هوایی و جاده‌ای به انضمام خودروهای کار
- تکنولوژی اطلاعات
- تجهیزات پزشکی
- انرژی و نیرو (صنعت برق)

منابع تأمین مالی شرکتهای لیزینگ:

شرکت‌های لیزینگ در آذربایجان بودجه مالی خود را از طیف وسیعی از منابع از جمله ابزارهای مالی، وام‌ها و ... تأمین می‌کنند. با این حال وام‌های دریافتی از بانک‌ها یکی از اصلی‌ترین منابع تأمین سرمایه برای شرکت‌های لیزینگ محسوب می‌شود که موجب بالا رفتن هزینه‌های شرکت‌های لیزینگ نسبت به بانک‌ها می‌گردد. بنابراین شرکت‌های لیزینگ در سناریوی بازار رقابتی دارای حاشیه سود اندکی می‌باشند.

از آنجایی که بیشتر شرکت‌های لیزینگ در آذربایجان طی سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴ تأسیس شدند از اعتبار لازم برای انتشار اوراق قرضه برخوردار نیستند و از میان آنها تنها دو شرکت (آتا لیزینگ و یونی لیزینگ) در بازار سهام فعال می‌باشند.

مقررات قانونی و مالیاتی:

به‌طور کلی شرکت‌های لیزینگ در آذربایجان تحت نظارت و کنترل قوانین و مقررات بانکی نیستند و به همین دلیل احتیاجی به داشتن مجوز برای انجام فعالیت‌های خود ندارند. به‌علاوه قوانین و مقررات دیگری که منجر به محدود شدن فعالیت لیزینگ گردد نیز وجود ندارد.

انجمن شرکت‌های لیزینگ آذربایجان (ALCA)

انجمن شرکت‌های لیزینگ در آذربایجان در سال ۲۰۰۴ تأسیس شده و در ژانویه سال ۲۰۰۵ به عنوان یک ارگان غیر انتفاعی به ثبت رسید.

در آن زمان تنها سه شرکت لیزینگ عضو انجمن بودند اما امروز این تعداد به ۹ شرکت رسیده است که این ۹ شرکت بیش از ۹۵٪ از سهم بازار لیزینگ را در اختیار دارند. عملکرد فعال شرکت‌های لیزینگ چه در عرصه لیزینگ تجهیزات و چه در زمینه خودرو نیاز به توسعه بیشتر و برقراری ارتباط با مؤسسات و شرکت‌های لیزینگ خارجی را نمایان‌تر نموده است که در این زمینه انجمن شرکت‌های لیزینگ آذربایجان کمک بزرگی به اعضای خود کرده است.

عملکرد شرکت‌های لیزینگ آذربایجان بطور قابل ملاحظه‌ای تحت تأثیر عملکرد بانک‌ها بوده است. باوجودی که شرکت‌های لیزینگ شرکت‌های قانونی غیروابسته‌ای محسوب می‌شوند بیشتر این شرکت‌ها توسط بانک‌های اصلی و مرکزی تأمین مالی می‌شوند.

اهداف اولیه انجمن شرکت‌های لیزینگ در آذربایجان به قرار زیر است:

- برقراری ارتباط موثر با دولت
- گسترش روابط بین اعضا و تحلیل بازار لیزینگ
- آموزش کارکنان شرکت‌های لیزینگ عضو
- شرکت در توسعه قوانین لیزینگ و یاری رساندن به قانونگذاران از طریق ارائه پیشنهادات حرفه‌ای
- برقراری ارتباط با عموم و رسانه‌ها
- برقراری ارتباط با دیگر مؤسسات مالی بین‌المللی
- به‌منظور مشخص نمودن و حل و فصل مسائل و مشکلات متعدد گروه‌های کاری که از نماینده‌های شرکت‌های عضو تشکیل شده‌اند توسط اتحادیه برگزیده و تعیین شده‌اند. یکی از مهمترین دستاوردهای انجمن مرور و تحلیل بازار لیزینگ است.

جمع‌بندی :

در آذربایجان بازار مالی با تعداد ۴۴ بانک و ۷۷ مؤسسه مالی غیربانکی بسیار رقابتی است. فضای بازار رقابتی برای شرکت‌های لیزینگ به مراتب چالش‌انگیزتر است زیرا باید با بانک‌هایی رقابت کنند که با هزینه پایین مواجه هستند. در این بین شرکت‌های لیزینگ با مدیریت مناسب و محتاطانه سرمایه، سیاست‌های قوی در مدیریت اعتبارات، ارائه محصولات متنوع و خدمات سریع در عملیات شفاف توانستند بطور فزاینده به رشد خود ادامه دهند. بیشتر شرکت‌های لیزینگ در جمهوری آذربایجان از دانش و مهارت فنی خود جهت ارائه محصولات نوین با هزینه کمتر و برپایه نیاز مشتری استفاده می‌کنند. از زمانی که بانک‌ها به ارائه خدمات مالی کوتاه‌مدت و میان‌مدت روی آوردند چشم‌انداز مناسبی برای لیزینگ به‌عنوان تأمین مالی بلندمدت که نقش بسزایی در پیشرفت صنعتی این کشور دارد مشاهده می‌شود.

مأخذ: کتاب سال لیزینگ در سال ۲۰۰۷